

Р І Ш Е Н Н Я

колегії Державної регуляторної служби України

від 26 жовтня 2017 року

№ 1

м. Київ

Про стан виконання заходів з дерегуляції господарської діяльності

Заслухавши та обговоривши доповідь начальника Управління оперативного дерегулювання Здорова М.В., колегія ВИРІШИЛА:

1. Інформацію про стан виконання заходів з дерегуляції господарської діяльності взяти до відома (додається).

2. Управлінню оперативного дерегулювання:

2.1 підготувати звернення Державної регуляторної служби України до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо ініціативи створення спільної робочої групи з розроблення альтернативних механізмів, спрямованих на впровадження системного підходу до проведення дерегуляції в Україні;

Термін – листопад 2017 року

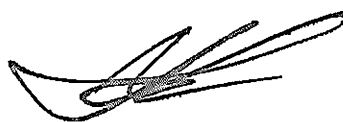
2.2 забезпечити подальше здійснення:

- моніторингу виконання центральними органами виконавчої влади Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 615-р «Про затвердження плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України»;

- координації дій органів виконавчої влади, інститутів громадянського суспільства і підприємництва з питань дерегуляції господарської діяльності.

Термін – постійно

Голова колегії

К. М. Ляпіна

Секретар колегії

О. В. Васильківська

Інформаційна довідка про стан виконання заходів з дерегуляції господарської діяльності

Державна регуляторна служба України, відповідно до свого Положення, є центральним органом виконавчої влади, який здійснює координацію дій органів виконавчої влади, інститутів громадянського суспільства і підприємництва з питань дерегуляції господарської діяльності, бере участь у підготовці планів заходів Уряду щодо дерегуляції господарської діяльності, а також забезпечує здійснення моніторингу і координації їх виконання.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 615-р «Про затвердження плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України» (далі за текстом, відповідно – Розпорядження та План дерегуляції) міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади реалізується низка заходів, які спрямовані на спрощення ведення бізнесу, зокрема в частині реалізації адміністративних процедур, процедур державного нагляду (контролю) за регулюванням господарської діяльності, розширення можливостей суб'єктів господарювання щодо участі у наданні публічних послуг, спрощення митного, податкового регулювання та подання звітності, а також удосконалення процедур технічного регулювання.

Загалом, План дерегуляції налічує 11 розділів, які складаються з 112 завдань, реалізація яких відбувається протягом 2016-2017 років.

У свою чергу, на прикладному рівні забезпечується реалізація визначених у Розпорядженні завдань ДРС щодо узагальнення інформації про стан виконання Плану дерегуляції та підготовки відповідних щомісячних інформаційно-аналітичних матеріалів до Кабінету Міністрів України, які з метою інформування громадськості про об'єктивний стан проведення дерегуляції в Україні в обов'язковому порядку також розміщуються на офіційному сайті Служби.

Нажаль, не дивлячись на те, що фахівцями ДРС постійно та на системній основі ведеться активний діалог з державними службовцями профільних структурних підрозділів державних органів, які відповідають за виконання визначених у Плані дерегуляції завдань, досягти значних зрушень у цьому напрямку поки що не вдається.

Так, результати здійсненого узагальнення визначають, що виконання центральними органами виконавчої влади запланованих заходів забезпечується неналежним чином.

Відповідно до чинної редакції Плану дерегуляції господарської діяльності за 2016 рік та 9 місяців 2017 року передбачено виконання 81 заходу, з яких реалізовано 47, що становить 58 відсотків від загальної кількості, зокрема:

Мінагрополітики – 7 виконано (2, 3, 12, 49, 106, 109, 112), заплановано 10;

Мінекономрозвитку – 9 виконано (44, 73, 74, 79, 86, 98, 101, 107, 108), заплановано 8;

НКРЗІ – 6 виконано (17, 94, 97, 99, 100/1, 100/4), заплановано 5;

Мінсоцполітики – 4 виконано (21, 50, 78, 103), заплановано 5;

Мінрегіон – 4 виконано (41, 42, 67, 90/1), заплановано 5;

МОЗ – 3 виконано (25, 60, 84), заплановано 10;

Мінфін – 3 виконано (18, 20, 76), заплановано 5;

Мінінфраструктури – 2 виконано (26, 70), заплановано 7;

Держспецзв'язку – 3 виконано (91, 92, 93), заплановано 4;

МВС – 2 виконано (38, 46), заплановано 6;

Мінприроди – 1 виконано (66), заплановано 7.

АМК – 0 виконано, заплановано 3;

ФДМУ – 0 виконано, заплановано 1;

МОН – 1 виконано (59), заплановано 1;

Міненерговугілля – 1 виконано (61), заплановано 1;

НКРЕКП – 0 виконано, заплановано 1;

Мінюст – 1 виконано (87) – (термін - до прийняття Закону);

ЦОВВ (заходи загальні для всіх) – 0 виконано, заплановано 2;

Необхідно зазначити, що на оцінку стану виконання Плану дерегуляції суттєво вплинуло прийняття 11.10.2017 Кабінетом Міністрів України розпорядження № 724 «Про внесення змін до плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності».

Своїм рішенням Уряд вніс до Плану дерегуляції зміни, які сформовані на підставі пропозицій зацікавлених центральних органів виконавчої влади.

Прийняття відповідного рішення частково зумовлено зміною чинного законодавства, імплементацією норм міжнародного права в національне законодавство України та врегулюванням окремих поставлених завдань, визначених Планом заходів з дерегуляції, актами вищої юридичної сили.

Разом з тим, робота над рядом заходів стосовно удосконалення законодавства щодо підтримки підприємницької діяльності не була розпочата, а завдання із Плану заходів виключені.

Це стосується завдань щодо удосконалення процедури державного нагляду (контролю) за регулюванням господарської діяльності, зокрема розмежування

прав і обов'язків посадових осіб органів державного нагляду (контролю) (пункт 52), надання доступу суб'єктам господарювання до ринку послуг з атестації, акредитації, навчання (пункт 58), спрощення порядку використання земельної ділянки під час геологічної розвідки (пункт 65), скасування заборони на виробництво в Україні тютюнових виробів з давальницької сировини (пункт 82) та спрощення електронної взаємодії суб'єктів владних повноважень із суб'єктами господарювання в частині перегляду умов підключення органів державної влади до глобальних мереж передачі даних (пункт 89).

Також ряд заходів, виконання яких було не було завершено протягом 2016 – 2017 років, перенесено на кінець 2017 року.

Разом з тим, необхідно враховувати, що завдання і заходи, які свого часу були включені до Плану дерегуляції, формувались за активної участі та на підставі пропозицій, отриманих від громадських організацій та об'єднань підприємців, з якими такі суттєві зміни повинні узгоджуватися, що в свою чергу відповідатиме таким ключовим принципам державної регуляторної політики, як передбачуваність, а також прозорість та врахування громадської думки.

Дотримання цих принципів є основою проведення ефективної політики держави щодо дерегуляції господарської діяльності, оскільки їх зміст на законодавчому рівні гарантує відкритість для фізичних та юридичних осіб, а також їх об'єднань дій державних органів на всіх етапах регуляторної діяльності, обов'язковість розгляду регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій. При цьому, одночасно гарантується послідовність здійснення регуляторної діяльності, відповідність її цілям державної політики, а також планам з підготовки проектів регуляторних актів, що в свою чергу дозволяє суб'єктам господарювання формувати ефективні бізнес-моделі за рахунок прогнозованого планування підприємницької діяльності з урахуванням регуляторних факторів.

З огляду на зазначене, за позицією ДРС, пропозиції щодо внесення змін до Плану дерегуляції необхідно було також узгодити з представниками бізнес спільноти.

В той же час, на сьогодні можливо відмітити наступні основні здобутки, які отримало суспільство від практичної реалізації завдань Плану дерегуляції:

Спрощено:

процедури працевлаштування іноземців та осіб без громадянства;

діяльність у сфері експорту металобрухту - скасовано інститут державної реєстрації контрактів;

проходження процедур контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання;

процедуру розміщення технічних засобів телекомунікацій на об'єктах будівництва, існуючих будинках, будівлях, спорудах та у приміщеннях;

умови провадження підприємницької діяльності у будівельній галузі - зокрема скорочено кількість необхідних дозвільних процедур та строки їх проходження;

дозвільні процедури, пов'язані зі здійсненням господарської діяльності, зокрема у сфері телекомунікацій, а також здійснені практичні кроки щодо приведення вітчизняних граничних норм випромінювання у відповідність з нормами ЄС.

Схвалена Концепція реформи фінансування системи охорони здоров'я та внесено Урядом до Верховної Ради України проекти Законів України, якими передбачається створення ефективного механізму фінансування надання медичних послуг і лікарських засобів за рахунок бюджетних коштів.

Визначено правові, економічні та організаційні засади забезпечення доступу до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики, кабельної каналізації електрозв'язку, будинкової розподільної мережі для розташування технічних засобів телекомунікації.

Скасовано невиправдане державне цінове регулювання на низку товарів і послуг.

Удосконалено процедури державного нагляду (контролю) за регулюванням господарської діяльності, запроваджено адміністративну відповідальність за неподання або внесення недостовірних відомостей державного нагляду (контролю).

Запроваджено механізми реалізації та захисту конституційного права людини на освіту відповідно до природних та індивідуальних освітніх потреб особистості, у тому числі правове підґрунтя для забезпечення законодавчих гарантій підвищення інвестиційної привабливості системи освіти.

Загалом, виконання Плану дерегуляції ідеологічно спрямовано на те, щоб у найкоротші строки позитивно позначитись на діяльності господарюючих суб'єктів, адже, як показують приклади успішної реалізації його завдань, зайвий регуляторний і адміністративний тиск може і повинен усуватись швидко і в законний спосіб, але діяльність у цьому напрямку знаходиться у прямій залежності від активності державних регуляторів, яка в свою чергу базується на ступені відповідності внутрішньої відомчої позиції офіційно задекларованим цілям.

Ці взаємозв'язки є досить очевидними, адже останні звітні періоди виконання Плану дерегуляції характеризуються доволі пасивними кроками з боку державних органів у цьому напрямку, а подекуди, навіть стагнацією, оскільки, наприклад, з боку двох регуляторів не виконано більше 60 відсотків заходів, а з боку ще трьох, залишаються невиконаними більше ніж 80 відсотків від запланованих заходів (з детальною інформацією можливо ознайомитись на офіційному сайті ДРС у рубриці «Дерегуляція»).

Також, необхідно враховувати, що виконання значної частки завдань, включених до Плану дерегуляції, залежить від законодавчої активності парламенту, оскільки більшість визначених у ньому законопроектів на сьогоднішній день так і знаходяться на статі розгляду в комітетах, а ще декілька прийнято в першому читанні.

Враховуючи, що мова йде про понад 20 законопроектів, а деякі з них є первинною основою для подальшої реалізації визначених у Плані дерегуляції завдань, така ситуація не виглядає обнадійливою з точки зору прогнозування практичного можливості досягнення визначених у Плані завдань, принаймні у встановлені ним строки.

Варто зазначити, що крім завдань з моніторингу діяльності ЦОВВ з виконання урядового Плану дерегуляції, забезпечується реалізація інших функцій ДРС, якими Служба наділена у напрямку практичної дерегуляції.

Так, до ДРС постійно надходять звернення від суб'єктів господарювання щодо необхідності дерегуляції господарської діяльності, спрощення умов ведення бізнесу, а також інших проблемних питань в частині перегляду діючих регуляторних актів.

Зокрема, протягом останнього часу до найбільш актуальних проблем слід віднести:

- відсутність чіткого та прозорого механізму державного регулювання в частині процедури визначення спроможності суб'єктів господарювання виконувати роботи з технічного огляду та/або експертного обстеження устаткування підвищеної небезпеки;

ДРС неодноразово зверталась до Кабінету Міністрів України та Мінсоцполітики стосовно необхідності перегляду постанови Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 № 687 «Про затвердження Порядку проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» та ряду нормативно-правових актів, прийнятих на її виконання. Проте, наразі питання залишається невирішеним

- система адміністрування реалізації товарів із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій;

В цьому напрямку, фахівці Управління тісно співпрацюють з суб'єктами господарювання з метою напрацювання пропозицій щодо спрощення системи функціонування та обслуговування реєстраторів розрахункових операцій, в тому числі розроблення та впровадження програмного забезпечення розрахункових операцій. Вказані пропозиції надавались відповідній робочій групі, створеній згідно доручення КМУ

- діяльність, пов'язана з виготовленням, постачанням, ремонтом та технічним обслуговуванням технічних та інших засобів реабілітації інвалідів, оскільки на сьогодні відсутній чітко визначений механізм призначення уповноважених організацій на здійснення цієї діяльності;

ДРС неодноразово зверталась до Мінсоцполітики з пропозиціями переглянути положення відповідного наказу, оскільки наявні у ньому положення скоріше зосереджені на невиправданому підході щодо аналізу фінансово-економічної діяльності підприємств, у тому числі доступу до конфіденційної інформації, яка міститься у їх договірних документах, ніж на об'єктивному оцінюванні підприємств-кандидатів на відповідність кваліфікаційним вимогам

- порядок оцінювання органів із сертифікації для індивідуального затвердження колісних транспортних засобів.

Під час опрацювання цього питання ДРС було встановлено, що процедура призначення відповідних органів, визначена на рівні постанов КМУ, не відповідає законодавчо встановленим вимогам. В цьому напрямку, за ініціативи Служби, створено робочу групу з врегулювання зазначеного питання. Наразі робота триває

Разом з цим, слід відмітити, що Кабінетом Міністрів України прийняті розпорядження від 10 березня 2017 року № 166-р та № 169-р «Про скасування деяких наказів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади». Зазначеними розпорядженнями **скасовано близько 100 наказів міністерств та інших ЦОВВ**, значна частина з яких була скасована на підставі пропозицій ДРС, за результатами проведеної роботи щодо виявлення неактуальних та таких, що створюють перешкоди для розвитку підприємницької діяльності регуляторних актів.

Крім того, у тих випадках, коли внаслідок дії певних положень регуляторних актів, які було прийнято центральними або місцевими органами виконавчої влади, порушуються права і законні інтереси суб'єктів господарювання і при цьому регуляторні органи ухиляються від скасування регуляторних норм, якими встановлюються додаткові обтяжливі бар'єри для розвитку бізнесу, у ДРС залишається визначене Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» право на реалізацію механізмів прикладного оперативного дерегулювання шляхом **прийняття рішень про усунення порушень принципів державної регуляторної політики.**

Зокрема, протягом поточного року ДРС прийнято 4 рішення про усунення порушень, а ще один проект рішення наразі готується до прийняття.

Прийняті рішення стосувались наступних питань:

- двох наказів Міністерства охорони здоров'я України від 28.11.1997 № 339 та від 17.01.2002 № 12, положення яких суперечили чинному законодавству та були протиправними, оскільки передбачали проведення зазначених медичних оглядів виключно у закладах охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, що позбавляло права здійснення таких медичних оглядів суб'єктами господарювання інших форм власності*;

Наразі, ДРС надіслано повідомлення про зупинення дії окремих положень цих наказів на адресу редакції «Урядовий Кур'єр», а також поінформовано Міністерство юстиції України. Тобто можемо сподіватись, що державну реєстрацію цих двох неправомірних наказів найближчим часом буде скасовано

*Вирішення цього завдання було також передбачено і пунктами 53 та 54 Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 615-р, проте МОЗ зволивав на виконання цього заходу

- двох наказів Міністерства транспорту та зв'язку України:

- від 27.09.2010 № 700 «Про затвердження Порядку регулювання діяльності автостанцій», окремі положення якого не відповідають вимогам Закону України «Про адміністративні послуги» та принципам державної регуляторної політики в частині проведення атестації автостанцій та видачі свідоцтв про атестацію автостанцій,

Наразі Мінінфраструктури готує проект регуляторного акта про внесення змін до цього наказу, спрямованих на виконання рішення ДРС про усунення порушень принципів державної регуляторної політики

- Правил перевезення небезпечних вантажів, затверджених наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 25.11.2008 № 1430, оскільки запроваджений механізм державного регулювання в частині закріплення обов'язку за перевізником переконатися у наявності ліцензії на перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом, передусім спотворює загальні принципи господарювання в Україні, та створює передумови для усунення конкуренції, що своєю чергу, призводить до неправомірного втручання у господарські відносини, а також може містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

Наразі, Мінінфраструктури висловило заперечення до рішення ДРС

Також, слід зазначити, що останнім часом почастишали випадки виявлення порушень регуляторного законодавства органами місцевого самоврядування, переважна більшість яких стосується затвердження місцевих податків та зборів.

Так, за поточний рік Службою підготовлено близько 40 звернень до органів чи посадових осіб місцевого самоврядування з пропозиціями щодо вжиття ними відповідних заходів реагування в частині скасування чи приведення у відповідність до вимог законодавства чинних регулювань. Стосовно 25% цих звернень, органами місцевого самоврядування було враховано наші пропозиції та вжито відповідних заходів реагування.

Крім того, за результатами проведеної роботи в частині виявлення обставин, за яких регуляторний акт не може бути прийнятий або схвалений уповноваженим на це органом виконавчої влади, ДРС вжито відповідних заходів реагування щодо наступних регулювань:

- 1) щодо п'яти постанов Кабінету Міністрів України, прийнятих з порушенням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»:

від 26.04.2017 № 295 «Деякі питання реалізації статті 259 Кодексу законів про працю та статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (2 рішення ДРС про відмову в погодженні проекту регуляторного акта);

від 16.03.2017 № 231 «Про затвердження переліку груп технічно складних побутових товарів, які підлягають гарантійному ремонту (обслуговуванню) або гарантійній заміні, в цілях застосування реєстраторів розрахункових операцій» (проект регуляторного акту не погоджено з ДРС);

від 05.04.2012 № 321 «Про затвердження Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення, переліку таких засобів» (проект не погоджувався з ДРС, оскільки за позицією Мінсоцполітики, як його розробника, не містив ознак регуляторного акта);

від 11.08.2014 № 374 та від 26.10.2016 № 781, якими було внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 05.04.2012 № 321 «Про затвердження Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення, переліку таких засобів» (відповідні проекти не погоджувались з ДРС).

2) щодо двох наказів Міністерства охорони здоров'я України:

від 29.03.2017 № 339 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Про безпеку і захист працівників від шкідливого впливу азбесту та матеріалів і виробів, що містять азбест», положеннями якого встановлювалась повна заборона на виробництво та використання азбесту незалежно від його виду та азбестовмісних виробів і матеріалів в технологічних процесах та при проведенні будівельно-монтажних робіт. Завдяки об'єктивній і виваженій позиції, яка була сформована фахівцями ДРС при опрацюванні цього питання, Міністерством юстиції України було скасовано рішення про державну реєстрацію цього наказу;

від 13.03.2017 № 266 «Про затвердження Змін до Державних санітарних норм і правил захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань», редакція якого не відповідала проекту, що погоджувався Службою. З метою конструктивного врегулювання цього питання за ініціативи ДРС було проведено нараду за участю представників МОЗ, Мін'юсту та учасників ринку, за результатами якої досягнуто домовленостей в частині доопрацювання та погодження зі Службою нової редакції проекту відповідного наказу МОЗ. Наразі МОЗ надано на погодження до Служби доопрацьовану редакцію відповідного проекту регуляторного акта.
